

AYŞE SARISAYIN
Karakalem
Resimler

3. BASKI

DÜNYA KİTAP 2008 YILIN TELİF KİTABI ÖDÜLÜ

♥ can
çağdas

AYŞE SARISAYIN
KARAKALEM
RESİMLER

Can Çağdaş

Karakalem Resimler, Ayşe Sarısayın

© 2008, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2008

3. basım: Mayıs 2023, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Mustafa Çevikdoğan

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Düzeltili: Ebru Aydın

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Ayşe Merdit / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5982-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AYŞE SARISAYIN
KARAKALEM
RESİMLER

ÖYKÜ

DÜNYA KİTAP 2008 YILIN
TELİF KİTABI ÖDÜLÜ

♥can

Ayşe Sarısayın'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Denizler Dört Duvar, 2003

Yorgun Anılar Zamanı, 2004

Erdal Öz / Unutulmaz Bir Atlı, 2009

Ansızın Günbatımı, 2014

Denize Yazıldı, 2018

AYŞE SARISAYIN, 1957'de İstanbul'da doğdu. Kimya mühendisliği ve işletme eğitimi gördü, uzun yıllar ilaç sektöründe çalıştı. Behçet Necatigil'e ilişkin anılarının yer aldığı ilk kitabı *Çok Şey Yarım Hâlâ*, 2001'de yayımlandı. Öykü kitaplarından *Denizler Dört Duvar* 2004 Yunus Nadi Öykü Ödülü'ne, *Yorgun Anılar Zamanı* 2005 Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Karakalem Resimler*, *Dünya Kitap* dergisinin 2008 Yılın Telif Kitabı Ödülü'ne değer görüldü. 2009'da yayımlanan *Erdal Öz, Unutulmaz Bir Atlı* adlı biyografiyle *Beşiktaş, Yollar ya da Anılar Boyunca* adlı otobiyografik semt kitabını *Ansızın Günbatımı* (2014) ve Selim İleri'yle edebiyattaki 50. yılı için yaptığı nehir söyleşi (*O Aşk Dinmedi*, 2017) ve *Denize Yazıldı* (2018) izledi. Çocuk edebiyatı alanında da çalışmaları olan ve Almancadan çeviriler yapan Ayşe Sarısayın'ın Siegfried Lenz'den çevirdiği *Almanca Dersi* romanına *Dünya Kitap Yılın Çeviri Kitabı Ödülü* verildi (2012).

İçindekiler

Kuşlarla Giden	13
Karakalem Resimler	29
Kristal Küre	43
Yarım Kalmış Bir MS Öyküsü	61
Hicran, Yine Hicran	79
“Daphne”	83
Tozlu Yollarda Bir Mola	97
Hicran'dan	109
Avuntu	123

Duruyorsun. Hiç kıpırdamadan, neredeyse soluk almaktan korkarak. Zamana karşı bir başkaldırı mı bu sessiz bekleyiş? Zaman böylesine hızlı akıp giderken, yaşanan her şeyi acımasızca tüketirken, kısacık molaların neyi kurtaracağını umuyorsun?

Yine de duruyorsun. Orada, yıkılmak üzere olan ahşap evin önünde. Unutmamak için direndiğin silik resimler, belki de hiçbir zaman var olmamış, yalnızca imgeleminde yarattığın görüntüler...

Evden gelen sesleri duymaya çalışıyorsun. Evlerin iç sesleri, dışarıdan duyulmaz oysa, bunu çok iyi biliyorsun artık. Yalnızca bir uğultudur sana yansıyan, her ev için kendine özgü. Uğultuları sözcüklerin sesine dönüştürmek umuduyla bekliyorsun.

Önünden geçip gittiğin her ayrıntının bir hikâyesi olduğu gibi, bu evin de bir sesi olmalı. Bekle, duyacaksın aradığın sesi!

Uğultular artıyor giderek, birbirine karışan ince sesler geliyor derinlerden.

Bekle!

Bir kanarya ötüyor uzaklarda, geçkin bir kız eski tangolarından birini mırıldanıyor, yaşlı bir kadın iç çekiyor.

Bir kuş sürüsü havalanıyor ansızın. Kanat sesleri, tüm sesleri bastırıyor.

Nicedir beklediğin an, geldi belki de...

KUŞLARLA GİDEN

“Kutlar yeni evlileri nikâh törenlerinde
İhtiyar kızlar, genç dullar.
Solmuş resimler içinde kurutulmuş menekşe
Kokar koparıldığı günkü kadar taze
Gerilerde bir gülüşle mutsuz
Gülümser yaşlı kız
Bilirim.”

Behçet Necatigil

O porselen takımını hiç görmedim, Rikkat Teyze'yi de. Yine de resimlerini çizebildim tüm ayrıntılarıyla.

Sofadaki aynalı konsolun üstünde Rikkat Teyze'nin bir fotoğrafı dururdu. Ahşap, el oyması bir çerçevede, başı olması gerekenden daha dik, uzaklara bakarak gülümseyen genç bir kız. Yanında ablası, Fitnat Teyze. Siyah beyaz, zaman içinde sararmış bir fotoğraf.

Hayallerimdeki resim, o fotoğrafa benzemezdi. Rikkat Teyze'nin hülyalı bakışlarına uzun ve dalgalı saçlar yakıştırmıştım, o yılların modasına uygun, kısa kesilmiş saçlarının yerine. Boynunu biraz uzatmış, başını iyice dikleştirmiştim. Bir kuğuyu anımsatıyordu benim resimdeki genç kız.

Porselen takımdan ise hiçbir iz kalmamıştı, yıllar sonra annemden dinlediklerim dışında. Ama resimlerini çok daha önceleri, küçük bir çocukken yaptığıma inanıyorum ben. Uzayıp giden yaz ikindilerinde, çoğunlukla kapalı duran ağır kadife perdelerden içeri sızan ışıklarla çizildi o resimler. Sabiha Hanım Teyze yarı karanlık sofada gözleri kapalı, uyur uyanık otururken, annemle Fitnat Teyze anlamadığım fısıltılarla konuşurken...

O gün, ilk defa çıktı ortalığa porselen takım. Akşam yemeğine davet edilen misafirlere sofraya hazırlanırken. Son görüşüm de aynı gün, yine. Sabiha Hanım Teyzem bir ara, "Fitnat'ın çeyizine ayırmıştım," demişti usulca, "ama bu akşam kullanalım deyince sesini çıkarmadı, sağ olsun..." Tabakların kenarında belli belirsiz, uçuk pembe kuş desenleri vardı. Öyle inceydi ki tabaklar, bir zarar veririm korkusuyla üst üste koymadım, teker teker taşıyıp yerleştirdim sofraya hepsini. Oval servis tabaklarıyla büyük çorba kâsesine dokunmaya ürktüm. "Fitnat Abla, sen götürüver şunları ne olur," dedim, "bir sakarlık yaparım da Allah korusun! İçime dert olur sonra..."

Uçuk pembe kuşları, tutsak oldukları porselen tabaklardan çıkarıp gökyüzüne salıvermişim çizdiğim resimlerde. Evimizin çevresinde rastladığım kumrular gibi anaç, Kadıköy'den vapura bindiğimizde üstümüzde çığlık çığlığa uçuşan martılar kadar vakur ve özgürdüler aynı zamanda. Kuğuları da çağırıyorlardı, Rikkat Teyze'ninkine benzeyen uzun boyunlarıyla. Tüm kız çocukları gibi pembeye düşkünlüğümden olsa gerek, renklerini koyulaştırmıştım biraz. Pembe kuş olur muydu? Elbette; yeşil kuş nasıl oluyorsa, pembe de olurdu. Zümrüdüanka'nın yeşil olduğundan öylesine emindim ki!

Çizdiğim kuşları, bodrum katta gördüğüm boş kafese koymayı da denedim sonradan ama sığdıramadım bir türlü. Benzerine daha önce hiç rastlamadığım tahta kuş kafesine... "Sizin kuşunuz mu vardı?" diye sormuştum Fitnat Teyze'ye. "Vardı," demişti gülümseyerek, "çok eskiden... Rikkat'in kuşu, bir kanarya. İsim de takmıştı ona Rikkat: Behlül! Okuduğu bir romanın vefasız kahramanı... Rikkat şarkı söylediğinde, Behlül de ötmeye başladılar onunla birlikte." Kuşa ne olduğunu sormaya cesaret edememişim o gün. Behlül'ün de tıpkı Rikkat Teyze gibi,

bana yasak olan fısıltıların dışında konuşulamayacağını sanmıştım belki de.

Gümüş çatal bıçak takımlarıyla kristal su bardaklarını, seyrek olmakla birlikte daha önce de görmüştüm birkaç defa. El işleme, beyaz sofranın örtüsünü de öyle. Ama akşam yemeği için bir daha kolalandı sıkı sıkıya, en ufak bir kırışıklık kalmaması için. Hatta Sabiha Hanım Teyzem, kendi elleriyle yaptı son ütüyü, yıllardır ev işlerinden elini eteğini çekmiş olmasına rağmen. Kimselere güvenemedi o gün. "Kızım, yardıma geliverirsen sabahdan, çok makbule geçer," dediği birkaç gün önce beni çağırırken. "Rikkat bulutların üstünde, malum... Kendine bile hayrı yok duyduğundan beri! Ya Fitnat başa çıkamazsa, eksik bir şey kalırsa diye korkuyorum. Önden bir çorba yapmalı, süzme mercimek münasip mi? Düğünçorbası daha göz doyurucu olur da, yakışık almaz belki. Hünkârbeğendi, arkasından yaprak sarma, nemseböreği... Yoksa suböreği mi açsak? Sadullah Bey rahmetli olalı kurulmuyor evimizde böyle sofralar, biliyorsun. Telaşlandım şimdi böyle, aniden... Aman kızım, gel de toparlayver bizi. Tatlıya da karar veremedim daha, kaymaklı ekmek kadayıfı mı, sakızlı muhallebi mi, ne dersin?"

Çok eskiden, belki de ben doğmadan önce yaşanmış bir zamana ait bu konuşmaların hiçbirini duymadım elbette... O ailenin hikâyesini yıllar sonra annemden dinlediğimde, çocukluğumda sık sık gittiğim bir evden anımsadıklarına, çoğunu anlayamadığım fısıltılara bu sözleri yakıştırdım; hayallerin, bazen yaşananlardan daha gerçek olduğuna inanarak.

Rikkatçığım, hiçbir işin ucundan tutmadı o gün. Haklıydı tabii, hayatında ilk defa oluyordu böyle bir heyecan

ama yine de... Bir ara Fitnat Abla, kilerden kuru soğan getirmesini isteyince hırçınlaşverdi aniden. "Gidemem, kendin al!" diye kestirip attı. "Saçlarımı kurutuyorum. Hem yorulmamam lazım, akşama kimin için geliyorlar?" Fitnat Abla önce sesini çıkarmadı tatsızlık çıkmasın diye ama gözleri dolu doluydu kilerden dönerken. Baktım, dayanamayıp bir şeyler söyleyecek, kulağına eğildim hemen. "Aldırma, bilmez misin kardeşini," dedim, "büyüklük sende kalsın yine." Sustu, içine attı her zamanki gibi.

Fatih'te eski, ahşap bir konaktı oturdukları ev. Sabiha Hanım Teyze, anneannemin komşusuymuş aynı mahallede yaşadıkları yıllarda, yaşça da epey büyükmüş ondan. Fitnat ve Rikkat Teyzeler, hiç evlenmemiş iki kızı... Anneanneler Kadıköy'e taşındıktan sonra da sürmüş dostlukları. Anneannemin erken ölümünün ardından, annem daha sık gitmeye başlamıştı Fatih'e. Moda'daki evimizden çıkıp iskeleye inmek, Kadıköy'den vapurla karşıya geçmek, otobüse binmek, tüm günümü dolduran heyecanlı bir serüvendi benim için. Ziyaretlerimiz bayramlarla, özel günlerle de sınırlı kalmazdı. Birkaç hafta gidemesek, huzursuz olurdu annem, "Yapayalnızlar zaten, ihmal ettim, ne ayıp!" diye. Anneannemin emaneti gibiydi, biri iyiden iyiye yaşlanmış, biri orta yaşlarda, bana ürküntü veren o koskoca evde nasıl yaşadıklarını anlayamadığım iki kadın.

Rikkatçiğim, canım kardeşim, akşamın hayalini kurarak geçirdi bütün günü. Rujan ayakkabılarını temizledi, ipek çoraplarını kontrol etti inceden inceye. Giysisini çok önceden hazırlamıştı zaten. Ne takacağına karar veremedi bir türlü, inci kolyeyle zümrüt broş arasında gidip geldi saatlerce, bunaldı. Ne annesi ne de ablası yardımcı oldular, karar vermesi için. "Neme lazım," dedi Fitnat Abla, "ben

karışmam! Bir aksilik olur, burnumdan getirir sonra. Kendi bileceği iş!" Sonunda ben dayanamayıp incinin daha ağır duracağını söyledim de, yatıştı Rikkatçığım.

Annemin değişmez seslenme biçimleri vardı, her biri için. "Rahmetli Sadullah Bey Amcam, nur içinde yat-sın," derdi, evin yıllar önce ölmüş babasından söz açıldığında. "Sabiha Hanım Teyzem"di yaşlı kadının adı, bir kez olsun "Sabiha Hanım Teyze" demedi ona, ne birlik-teyken ne de onun olmadığı yerlerde. Fitnat Teyze "Fitnat Abla", hiç görmediğim Rikkat Teyze ise "Rikkatçığım, canım kardeşim"di annemin dilinde. Ne zaman ondan konuşulsa, "Nasıl da inceydi, kırılıyordu değil mi Fitnat Abla?" demeden bitirmezdi sözlerini. Onu hiç görmediğim halde, bir yerlerden bizi izlediğini sanırdım. Belki de o konağın beni ürkütmesinin nedeni, bizim evimizle karşılaştırılamayacak büyüklüğü değil, başına neler geldiği hiçbir zaman açıkça konuşulmayan, ölü mü, yoksa sağ mı olduğunu bir türlü anlayamadığım Rikkat Teyze'ydi. Tek bildiğim "artık bizimle olmadığı"ydı ama neredeydi?

Tüm hazırlıklar tamamlandı sofraya da kurulunca, giyinmeye geldi sıra. İlk olarak Sabiha Hanım Teyzem indi aşağı, bayramlarda giydiği siyah takımıyla, ardından Fitnat Abla. Koyu yeşil taftadan, göz alıcı bir elbise vardı üstünde. Sabiha Hanım Teyzem pek hoşlanmadı onun bu halinden, ikaz etti usulca daha sade bir elbise giymesi için. Fitnat Abla nasıl olduysa, öfkelenmişti bu defa. Allahtan Rikkatçığım yukarıdaydı da henüz, duymadı konuşulanları. Üstünü değiştirip geldiğinde, gözleri iyiden iyiye kızarmıştı Fitnat Abla'nın. Kolay değildi onun için de ama hep içine attı, belli etmedi yıllar yılı. Hem sıraya da bakılırdı o zamanlar bu işlerde...

“Ayşe Sarısayın, *Karakalem Resimler*’de bir bakıma hep ‘yaşanmamış hayatlar’ kaleme getiriyor. Neredeyse bir roman havası estirerek. Bana öyle geliyor ki öyküde, romanda, hatta eleştirel yazıda ‘içtenlik’ tek ölçüt. İçtenlikle yazılmış *Karakalem Resimler*, sessizce iz bırakıyor.”

Selim İleri

“Sarısayın’ın öyküleri, üzerinden zaman geçmiş travmaları bir imgeyle temsil etmenin, zamana ve mekâna sığdırmanın ve tek bir anlatıcının dilinden aktarmanın olanaksızlığını, geleneksel hikâye anlatıcısının anlatımdaki otoritesini yıkarak usulca gösteriyor.”

Hande Öğüt

Denizler Dört Duvar kitabıyla Yunus Nadi Öykü Ödülü’nü, *Yorgun Anılar Zamani*’yla Sait Faik Hikâye Armağanı’nı kazanan Ayşe Sarısayın, *Karakalem Resimler*’le öykücülüğünde yeni bir adım atıyor. Bu öykülerdeki insan sıcaklığı, yazarın öykü karakterleriyle kurduğu insani bağ, şiirsel dil ve tutkulu anlatım, elinizdeki kitabı değerli kılan özelliklerden yalnızca birkaçı.

#hüzün #kadın #zaman #aile #evlilik #parçalanma

 can

 canyayinlari.com | f | | canyayinlari

öykü

ISBN 978-975-07-5982-6

9 789750 759826